

Scénář k rozhlasové reportáži

Vypracovali: Jitka Hubařová, Pavla Zamastilová, Šárka Tulachová, Jaroslava Jirůtková

žákyně 9. ročníku ZŠ Dr. F. L. Riegrova v Semilech

Příběh ukradeného dětství

Pan Vladimír Zeman

Za pamětníkem panem Vladimírem Zemanem se vydáváme do obce Stanový u Vysokého nad Jizerou. Setkáváme se v penzionu, který stojí na místě bývalého rodinného statku Zemanových.

N: Tak můj příběh se odvíjí spíš z předků, kteří byli různým způsobem perzekuováni za, už za okupace a pak za doby komunismu.

Za nacismu přišel Vladimír o oba dědečky a babičku z tatínkovy strany – všichni byli popraveni za spolupráci s odbojem. Tatínkovi se po zatčení podařilo uprchnout, i přestože na něj gestapo střílelo. Celou válku se skrýval a tím popravě unikl.

Doma na něho čekala manželka a skoro dvouletý syn Jeník. Roku 1946 se narodil Vladimír a o dva roky později dcera Marie.

Tatínek psal protikomunistické články do novin, za což měl být odsouzen, ale podařilo se mu utéct za hranice, kam chtěl dostat i zbytek své rodiny. Nelegální přechod hranic byl však velmi nebezpečný.

N: Připravovalo se, že by jsme odjeli, ale matka pak... Zrovna ta sestra nějak onemocněla a ona říkala, že prostě s ní přes hranice takhle nepůjde.

Útěk se nepovedl, tatínek zůstal na „nepřátelském západě“, maminku brzy po té zatklí, protože svého manžela neudala. Ve vykonstruovaném procesu pak byla odsouzena za vlastizradu k dlouholetému žaláři. Děti zůstaly bez rodičů, starala se o ně babička. Za maminkou jezdily párkrát do roka do věznice v Pardubicích.

N: Ze začátku to bylo docela, docela ošklivý. Já musím říct, že jsem asi z toho měl docela problémy, protože když jsme tam jezdili ze začátku, to tam byla taková ... Místnost byla rozdělená, tam bylo okýnko a my jsme se koukali tím okýnkem. A ani ruku jsme si nemohli podat, nic prostě jsme jen mohli mluvit no, takhle to tam probíhalo. Až pozdějc, až pozdějš, až ty pozdější návštěvy pak byla, byla ta stěna odstraněna a mohli jsme jako se s ní ke stolu, mohli, dokonce jsem si k ní sednout na klín.

Babička byla nařčena z toho, že výchovu dětí nezvládá, malému Vlád'ovi a jeho sourozencům hrozilo, že skončí v dětském domově. Tomu babička zabránila rozdělením sourozenců po příbuzných. Vladimír putoval ke své tetě do Jablonce nad Jizerou, která měla dvě vlastní dcery.

N: No u tety to bylo docela, docela fajn. Ona opravdu nedělala žádný rozdíly mezi mnou a holkama. Musím říct, že se ke mně chovala hrozně hezky.

Maminka se k rodině vrátila díky amnestii v roce 1960 po osmi a půl letech. Režimem však byla stále omezována, mohla pracovat pouze v zemědělství, a to za velmi nízký plat, takže uživit tři děti pro ni nebylo vůbec snadné. Také Vladimír a jeho sourozenci nesměli rozhodovat o svém vlastním životě tak, jak by chtěli. I přes výborný prospěch jim nebylo umožněno studovat na středních školách. Vladimír se vyučil elektrikářem. Práce elektrikáře na stavbách ho bavila a on začal žít spokojeným životem.

Po sametové revoluci v roce 1989 mohli všichni členové rodiny konečně začít svobodně dýchat. Tatínek se však vytoužené svobody ve své vlasti nedočkal, zemřel v Americe, aniž by ho jeho syn Vladimír po jeho odchodu z domova ještě někdy viděl.